

ພະພຸທຮູບສັກສິດ

The Sacred Buddha Image

a Lao novel (1942)

by Somchine Nginn

Annotations, Explanations and Exercises by Frank Smith
with the assistance of Chan and Kitt Amarathithada
2009

ພຣະພຸທຮູບສັກສິດ

ໜັງສືອ່ານຫຼັ້ນ ແຕ່ງເປັນພາສາລາວ

ທີ່ເຂົ້າໃຈງ່າຍ

ໂດຍ ສົມຈິນ ງິນ

ພິມຄັ້ງທີສອງ ໓.໐໐໐ ສະບັບ

La Statuette merveilleuse

nouvelle laotienne

par P.S. NGINN

EDITIONS DU COMITE LITTERAIRE

2e édition..... 3.000 exemplaires.

Introduction to the 1966 Edition

ຄຳນຳ

ໜັງສືອ່ານຫຼິ້ນເຫຼັ້ມນີ້ ໄດ້ຖືກແຕ່ງຂຶ້ນໄດ້ ໒໒ ປີແລ້ວ ໂດຍລາວຈິນດາມະນີ. “ລາວຈິນດາມະນີ” ແມ່ນນາມປາກກາຂອງທ່ານສົມຈິນ ງິນ ປະທານຄນະກັມມະການ ວັນນະຄະດີ ຊຶ່ງເວລານັ້ນໄດ້ເປັນກັມມະການໃນຄນະລາວໃຫຍ່ ທີ່ຂຶ້ນກັບກົມຖແລງຂ່າວ ແລະໂຄສະນາການ.¹ ສະມາຊິກຂອງຄນະລາວໃຫຍ່ ລ້ວນແຕ່ເປັນຜູ້ມີຄວາມຮູ້ຮັບໃຊ້ ປະເທດຊາດ ເພື່ອຄວາມຈະເຣີນກ້າວໜ້າຂອງຊາດລາວ ແລະກຽມທຶນທາງເຂົ້າສູ່ຄວາມ ເປັນເອກຣາດ.²

ໜັງສືເຫຼັ້ມນີ້ກ່ຽວເຖິງການສອດແນມ ເພາະວ່າຜູ້ແຕ່ງໄດ້ເຄີຍປະຈຳການຢູ່ກົມຕະເວນ ລັບເປັນເວລາຫຼາຍປີ. ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າເຣື່ອງນີ້ຈະໃຫ້ຄະດີເຕືອນໃຈແກ່ຊາວຊົນພົລເມືອງ ເພື່ອໃຫ້ຫຼີກເວັ້ນການກະທຳອັນຊົ່ວຮ້າຍ ທີ່ເປັນເຫດໃຫ້ໄດ້ຮັບບາບກັມນຳມາສນອງຕາມທີ່ ບັນຍັດໄວ້ໃນຄຳສອນຂອງພຣະພຸທເຈົ້າ.³ ຂ້າພະເຈົ້າ ຈຶ່ງໄດ້ສັ່ງໃຫ້ຈັດພິມຂຶ້ນເປັນຄັ້ງທີສອງ

1. ໜັງສືອ່ານຫຼິ້ນ “book for pleasure reading”. Use of this term several times in the introduction underlines the need (as real in many ways in 1966 as in 1942) to establish a new type of reading material in Lao society. ປະທານ is president (of an organization, not a country); ຄນະກັມມະການ is “committee”. ຄນະ by itself can also mean committee or section, division. ຊຶ່ງເວລານັ້ນ “which at that time...”. ກົມຖແລງຂ່າວແລະໂຄສະນາການ “Ministry of News and Information.” ໂຄສະນາ is often translated as “to spread propaganda” but the term in Lao has none of the negative connotations of the English term.

2. ລ້ວນແຕ່ເປັນ “were nothing less than...”; ຮັບໃຊ້ “to serve”; ກ້າວໜ້າ “the future”; ກຽມທຶນທາງ “to prepare the way”; ເຂົ້າສູ່ຄວາມເປັນເອກຣາດ “to begin the formation of a [sense of national] identity”.

3. ສອດແນມ detective; ກົມຕະເວນລັບ “Ministry of Secret Police”. ແກ່ here means “for”. ຫຼີກເວັ້ນ “to avoid”. ກະທຳ “to follow”; ອັນຊົ່ວຮ້າຍ “that which is bad;” “bad things”. ສນອງ “to react to”; ບັນຍັດ “prescribed, stipulated”.

ແລະຫວັງວ່າໜັງສືອ່ານຫຼິ້ນເຫຼັ້ມນີ້ຈະເປັນປໂຍດແກ່ປວງຊົນລາວທຸກຊັ້ນ ເພາະວ່າຖ້ອຍຄຳ
ສຳນວນເປັນຄຳເວົ້າທັມມະດາແລະເຂົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ.⁴

ວຽງຈັນ, ວັນທີ ໒໐ ພຶສຈິກາ ໑໙໙໖
ຮອງນາຍົກຮັຖມົນຕີ
ຮັຖມົນຕີ ກະຊວງສຶກສາທິການ, ສິລປາກອນ
ແລະກິລາຍຸວະຊົນ⁵

ພຍາໄຊຍະເພັດຈຳພອນ
(ເຫຼືອມ ອິນສີຊຽງໃໝ່)

4. ຖ້ອຍຄຳ “discourse”; ສຳນວນ “idiomatic”.

5. ຮອງນາຍົກຮັຖມົນຕີ “deputy chairperson”; ກະຊວງ “ministry or department”; ສຶກສາທິການ, ສິລປາກອນແລະກິລາຍຸວະຊົນ “Education, Arts, Sports and Youth” (it’s common in Southeast Asian governments to group these three areas under one ministry).

Introduction Vocabulary

ຄຳນຳ introduction (ນຳ by itself means “to guide, to lead”)

ແຕ່ງ to compose (a text or song)

ຖືກ used before other verbs to “formalize” them; ຖືກແຕ່ງ is “was written/ composed”

ນາມປາກກາ pen name

ວັນນະຄະດີ literature

ສະມາຊິກ member (e.g. of an organization)

ກ່ຽວເຖິງ about, concerning

ຄະດີ case (abstract)

ເຕືອນໃຈ “wake up call;” alert

ຊາວຊົນພົນເມືອງ “the people,” populace, population. Note that the second half of this term is pronounced “ພົນລະເມືອງ”

ບາບກັມ sin

ຄຳສອນ teaching; words of wisdom

ປໂຍດ usefulness; benefit

ປວງຊົນ people, population

ຊັ້ນ level (here it means social class)

ພຍາໄຊຍະເພັດຈຳພອນ "name given by the King" (such names often have meaning, as this one does: ອິນສີ is eagle, and ຊຽງໃໝ່ Chiang Mai (city in northern Thailand, former capital of the Lanna Empire)